

KAMPEN MOD BLODMIDER

For ikke længe siden sad jeg og surfede på nettet i anden sammenhæng, da en annonce fik min opmærksomhed.

I denne annonce reklamerede firmaet "Staldren" med at deres produkt også kunne bekæmpe blodmider. Jeg ringede straks til firmaet for at få en bekræftelse og forklaring på samme. Firmaets region manager var meget villig og interesseret i at hjælpe. Han tilbød straks at sende lidt materiale omkring emnet. Dette viste sig at være en artikel af en dansk dyrelæge, som havde deltaget i et internationalt projekt omkring bekæmpelse af blodmider.

Konsumæg		
	Af konsulent, dyrlæge, Ph.d. Susanne Kabell M: +45 2171 7742 E: ska@vfl.dk	Sidstnævnte forekommer særligt interessant, fordi pulveret er pH-neutralt (pH 5,5) og virker udtørrende på miljø og mider uden at udtørre hud og slimhinder hos høner og mennesker. Staldren består af et specialudviklet calcium-karbonat fra Faxe Kalk tilsat forskellige aktive stoffer samt desinfektionsmidlet Halamid, som importeres af firmaet J. N. Jorenku. Under forsøg i laboratoriet inaktiveres en mide hurtigt, når den anbringes i pulveret, idet miden bliver dehydreret i løbet af nogle få minutter. I et stort buranlæg, hvor der var mange blodmider, spredte vi et lag Staldren over hele anlægget i tom-gangperioden, inden hønnikerne blev sat ind. Det støvede meget, og støvet lagde sig i et fint, lyserødt lag over hele anlægget. Ca. 6 uger efter måtte vi konstatere, at der stadig var nogle blodmider i anlægget, men tilsyneladende var de begrænset til sprækker og områder, hvor pulveret ikke var trængt ind. Hos en anden ægproducent fik vi demonstreret spredning af Staldren med en motordrevet rygspreader, der sender en fin tåge af pulver rundt i anlægget. Proceduren bliver gennemført med jævne mellemrum med høner i stalden, i mørke og med pandelampe, uden at det giver anledning til større uro blandt hønerne. Denne metode bliver nu afprøvet som supplerende indsats i det førstnævnte anlæg. Samtidig tilsættes Staldren til strøelsesmaterialet i sandbadet. Efter tre uger var blodmiderne stadig til stede, men kun synlige på små plastikclips i nærheden af siddepindene. Vi følger op på udviklingen året ud. Projektet vedrørende bekæmpelse af blodmider er sponsoreret af Fjerkræafgiftsfonden, og firmaet J. N. Jorenku har bidraget med ressourcer til at gennemføre afprøvning af Staldren som midebekæmpelse. Hvis du som producent har god erfaring med en metode til bekæmpelse af blodmider, hører jeg meget gerne om det på ska@vfl.dk eller mobil: 2171 7742. Måske har du netop den idé, der kan hjælpe os videre i de praktiske afprøvninger af muligheder for at minimere blodmideplagen.
Bekæmpelse af blodmider hos æglæggere Bekæmpelse af blodmider er tilsyneladende en opgave uden ende i mange typer af ægproduktionssystemer. Blodmider udgør et problem for hønernes velbefindende og en risiko for smitteoverførsel, og løbende overvågning og bekæmpelse tilrådes. Der er mange forskellige måder at angribe miderne på. Da de tilbringer størstedelen af deres liv i revner og sprækker i anlægget, og da de er afhængige af et varmt og fugtigt miljø, forekommer det logisk at sætte ind her. Spindelvæv og støv beskytter miderne, derfor bør det fjernes. En del ægproducenter udspreder pulver, enten silikater i form af f.eks. Hexamid eller ren siliciumoxid, som består af skarpe krystaller, der angiveligt skærer midernes kitinskjold i stykker, eller der anvendes kalkbaserede midler som hydratkalk, Stalosan eller Staldren.		

Billede 3. Rovmide spiser blodmide.

Sagen er, at i store hønsehold på mange tusinde fugle er blodmider også en smittebærer og kan let ende med at være en økonomisk katastrofe, når uønskede bakterier og vira spredes. Som det kan ses af artiklen herunder er problemet ikke løst med dette produkt heller, men kan evt. hjælpe med at holde bæsterne nede. Yderligere er produktet betydeligt billigere end de produkter vi pt bruger. Vi kan naturligvis ikke

bruge det på samme måde, som de store hønsefarme gør. Men måske kan vi drysse lidt ned i rederne eller i bunden af buret. Produktet er ikke giftigt og kan bruges i forbindelse med dyr, der bruges i levnedsmiddel industrien.

Jeg har snakket og skrevet med Susanne Kabell. Hun var meget behjælpelig og interesseret i vores problem, men var for tiden grundet manglende økonomisk støtte fra staten kun med på sidelinjen i projektet. Har fortalt hende lidt om, hvordan vi inden for kanariefugle sporten har vores hyr med at holde blodmider nede.

Jeg nævnte følgende for hende:

- a) En af de gamle i foreningen giver fuglene hvidløg i drikkevandet
- b) En har forsøgt sig med at blande knust legasten i fodret
- c) En påstår, at hvis fuglene har lus så holder miderne sig væk (rovmider?)
- d) En bruger Eukacid, som er et naturprodukt mod lopper, lus og mider til små pelsdyr
- e) Diverse insektgifte
- f) Røg patroner af forskellige slags
- g) Elector PSP
- h) etc. etc. Etc.

Hun fortalte at de også havde haft gang i rovmider, men dette ligesom os andre uden succes. Efter en uge kunne de ikke finde en eneste af alle de rovmider de havde sat ud i hønsehuset.

Vi aftalte, at vi ville holde hinanden underrettet om nye tiltag i kampen mod vores fælles fjende, blodmiden.

Da katten nu var lukket ud af sækken, kikkede jeg lidt mere rundt på nettet for at følge lidt op på sagen.

Her fandt jeg så en artikel af en anden dyrelæge som kortlægger blodmidens live og forplantning. Yderligere kommer hun ind på en mulig kontrol af blodmiden, omend det retfærdigvis må siges at være lidt ud over vore geber for hvad angår kontrol.

Quote

Af dyrlæge Anna E. W. Ibsen

Blodmider hos hønsefugle, fasaner, duer, kanariefugle, vilde fugle m.fl. hedder på latin *Dermanyssus gallinae*. Forekommer overalt i Verden. Kaldes også Den røde Mide. Tilhører gruppen af hud-mider.

Nat-aktive, blodsugende, overalt på angrebne fugles overflade, grå (sultne!) Til højrøde (mætte af blod!), op til 1 mm store, skjuler sig så vidt muligt under gødning eller i revner og ujævnheder om dagen. Mide-æg lægges ligeledes disse steder.

Livscyklus:

Den voksne hunmide lægger hurtigt efter et blodmåltid æg i revner eller andre skjul i fuglenes omgivelser. 6 benede larver klækkes fra æggene 2-3 døgn senere. Herefter udvikles de i løbet af 1-2 døgn til 8 benede nymfer og bliver voksne (8 benede) i løbet af yderligere 2-3 døgn. Kønsmodenhed opnås i løbet af 7 dage fra æglægning under (for miderne) optimale forhold. En mide kan i enkelte tilfælde, under (for miderne) optimale forhold, nå en alder på 1-2 år. Efter tømning og rensning af f.eks. et kyllingehus kan mide-populationen overleve op til 8 måneder i det tomme hus. Miderne spredes oftest med fugle, gnavere mennesker og udstyr.

Symptomer:

Kløe, rastløshed især om natten, fjerpilning- og fjertab, vægttab, anæmi og død.

Produktions-konsekvenser:

Nedsat produktion (tilvækst, æg-produktion, ...) og øget mortalitet. Kan overføre patogener som f.eks. *Borrelia anserina*, *Pasteurella multocida*, Newcastle Disease virus, *Chlamydia* og *Heterakis gallinarum*.

Kontrol:

Midler, anvendt med succes tidligere, har stadig oftere reduceret effekt p.gr.a. resistens hos miderne. BioBeck eller lignende kisel-produkter medfører ikke resistensprobleme, da virkningen skyldes fysiske egenskaber (meget skarpe partikler). Dermed reduceres antallet af voksne mider. Ved mide-angreb i store kommercielle fugle-huse blæses (Åndedrætsværn MEGET vigtigt!!!) BioBeck ud overalt 1 X dagligt i 3 dage og derefter 1 X ugentligt. Stalosan F hindrer udviklingen af mide-æg, - larver og -nymfer til det voksne stadium og reducerer dermed antallet af unge, endnu ikke færdigt udviklede mider. Stalosan F bruges overalt i huset 1 X dagligt i 3 dage og derefter 1 X ugentligt.

Litteratur:

- The Merck Veterinary Manual, Eight Edition, 1998, ISBN 0 911 910 29 8
- Medicin til fugle, Jens Hasholt, 1994, Jordbrugsforlaget, ISBN 87 7432 418 7
- Poultry Disease, F.T.W. Jordan, 3'rd. Edition, 1990, Bailliere Tindall, ISBN 0 7020 1339 0

- Epidemiology, Diagnosis and Control of Poultry Parasites, Jørgen W. Hansen & Anders Permin, 1998, FAO Animal Health Manual (4), ISBN 92 5 104215 2

Unquote

Yderligere fandt jeg frem til at "krybdyrsfolket" havde deres egne midler mod blodmider. Om end den blodmide (ophionyssus natricis) de slås med er af en anden art. Nogen af deres bekæmpelse midler er dog rimelig velkendt i kanariefuglehold

(se link http://www.krybdyrsiden.dk/21-plejemidler?gclid=CjwKEAiAo8emBRCX_OqU4gek6y8SJACzgf8fiuxJIYCbe0_X9LYaRe1SeOF8woYLTbziRnkrB--hZxoC23rw_wCB#/funktion-blodmidebekaempelse)

Som det fremgår af ovenstående er det ikke rigtig noget der hjælper 100 % og mange af midlerne er overordentlig dyre. Vi er som kanariefugle opdrættere meget interesseret i, hvad andre gør og om mulige nye tiltag, så hvis nogle læsere har andre måder at bekæmpe disse bæster, synes jeg i skal skrive ind til hjemmesiden. Kan jo tænkes vi kan hjælpe hinanden lidt.

For indeværende sæson er det min plan at jeg vil forsøge mig lidt frem med "Staldren". Skal dog lige fundere lidt over hvordan jeg bruger dette med kanariefugle. Disse er trods alt lidt mindre end høns.....

Mvh

Henrik Holm

Faxe Ladeplads

Mbl 40430217